

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
โทรศัพท์ ๐ 2283 4686 - 87 โทรสาร ๐ 2283 4698
www.oic.go.th www.facebook.com/oicinfo



คู่มือ
สิทธิประชาชน
ตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๕๐



สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คำนำ

การดำเนินการเพื่อให้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 บรรลุผลนั้น ต้องผลักดันให้นั้นหน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามกฎหมายและต้องส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิที่มีอยู่ ตามกฎหมาย เพื่อใช้ปกป้องสิทธิของตนเอง ตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ และมีส่วนร่วมในการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐ และในทางเดียวกันเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ต้องปฏิบัติตามในอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระบบการบริหารงานให้มีความโปร่งใสขึ้น ภายใต้หลักการ “โปร่งใส ตรวจสอบได้” เช่น เรื่องการจัดหาพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงานบุคคล การให้บริการประชาชน เหล่านี้เป็นเรื่องที่ต้องเปิดเผยทั้งสิ้น

หนังสือ “คู่มือสิทธิประชาชน ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ” เล่มนี้ได้จัดทำรูปเล่มให้มีขนาดกะทัดรัดเหมาะสมกับผู้อ่านทั่วไป เนื้อหาบางในการอ่านและทำความเข้าใจของประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้เข้าใจ “หลัก” ในการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ จึงเชื่อว่าหนังสือเล่มนี้ จะเป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่อยู่คู่ได้ทำงานและที่บ้านของท่าน

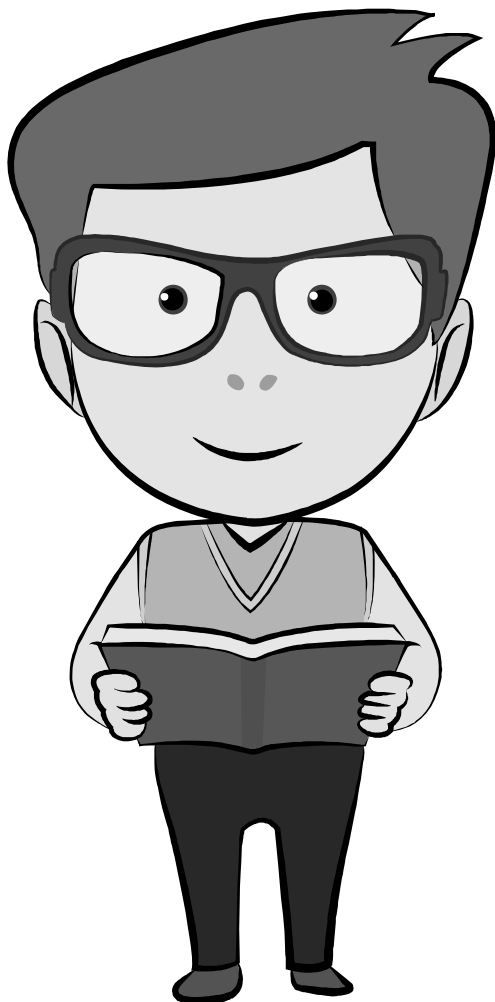
สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

กันยายน 2560

สารบัญ

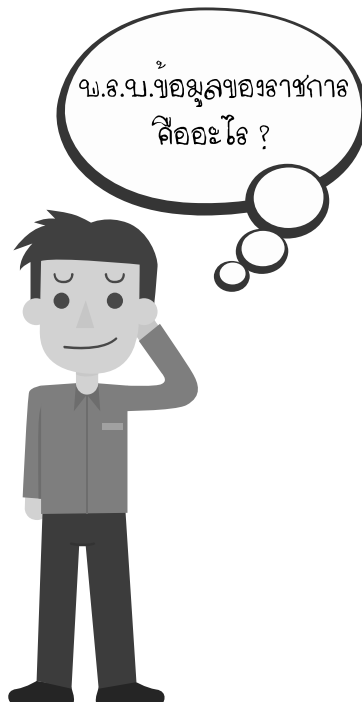
คำนำ	หน้า
1. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คืออะไร	1
2. สิทธิของประชาชนตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร มีอะไรบ้าง	5
3. ความหมายของข้อมูลข่าวสาร / เหตุผลสำคัญที่ต้องคุ้มครอง ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล	18
4. ข้อมูลข่าวสารของราชการ มีประโยชน์ต่อประชาชนอย่างไร	22
5. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540	25
6. ภาคผนวก	46

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ พ.ศ.2540 คืออะไร



1. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คืออะไร

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 หรือกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นกฎหมายฉบับแรกที่รับรองสิทธิได้รู้ (*Right to know*) ของประชาชน โดยไม่ต้องมีส่วนได้เสีย และเป็นหลักประกันให้กับประชาชนทุกคนที่จะมีโอกาสในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น พร้อม ๆ กับการได้รับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของรัฐด้วย หลักประกันดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมไทยทั้งในปัจจุบันและในอนาคต



1.1 “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” นามาคความว่าอย่างไร

“ข้อมูลข่าวสาร” นามาคความว่า สิ่งทีลือคความนมางใ้รัฐเรื่อรงราว ทัอเก็จจรงทัอมูลนรือสึงใด ๆ โดยไ้เน้นเก็รูปร่างนรือรูปนแบบของคความเป็น ทัอมูลข่าวสาร กล่าวดือ ไ้ล่ล่จจะไ้จ้ดท่ไ้ใ้ในรูปของเอกสาร ตัลเลง แท้ม ราชงน สัณลัษณ หนังสือ เสียง แสง แณณัง แณเก็ ภาพวาด ภาพถ่ย ฟิล์ม การบันทึกภาพนรือเสียง การบันทึกโดยเครือองคคณทิวเตอร် นรือวิธีอื่นใดทีท่ไ้ในสึงทีบันทึกไ้ปรากฏไ้

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” นามาคความว่า ทัอมูลข่าวสารทีอยู่ใ คความครอบครอบนรือคคณคณลของนงลงงนของรัฐ ไ้ล่ล่จจะเป็น ทัอมูล ข่าวสารเก็จลกับการด่เนินงนของรฐนรือ ทัอมูลข่าวสารเก็จลกับเอกชน

“ข้อมูลข่าวสารส่นบุคคล” นามาคความว่า ทัอมูลข่าวสารเก็จลกับ สึงเอษะตัลของบุคคล เช่น การศึษา ฐนะการเิน ประวัติสุภาพ ประวัติ อชญากรร นรือประวัติการท่างน บรรดาก็มีชื่อของผู้นั้น นรือมีเลขนมาง รนัส นรือ สึงบอกลัษณะอื่นทีท่ไ้รัฐตัลผู้นั้นไ้ เช่น ลางทิมท่ไ้มีอ แณนบันทึกเสียงของคณ รูปถ่ย เป็นตัน แลไ้ให้นมางคความรวมถึง ทัอมูล ข่าวสารเก็จลกับสึงเอษะตัลของผูทีถึงแกกรรมแล้ตัล

1.2 นลัการส่ตัลของทระราชบัญญัติทัอมูลข่าวสารของราชการ

การใ้ประชชนมีโอกาสกล่ลวาลในการไ้รับรัฐทัอมูลข่าวสารเก็จลกับ การด่เนินการต่า ง ๆ ของรัฐเป็นสึงจ่าเป็น เทื่อทีประชชนจะสามารคแสดง คความคดิเห็นแล้ใช้สิทธิทางการเมืองไ้โดยถูกต้อกับคความจรงอันเป็นการ ส่งเสริมใ้มีคความเป็นรัฐบาลโดยประชชนมากจ้งจัน **สมคครก่ณนดใ้** **ประชชน มีสิทธิไ้รู้ทัอมูลข่าวสารของราชการ** โดยทัอชกเว็นไ้ต้อง เปิดเผย เอษะทัอมูลข่าวสารทีนากเปิดเผยแล้จจะเกิคความเสียงนาลต้อ ประเทษชาตินรือประโชชนทีส่ตัลของเอกชน โดยนงลงงนของรฐนต้อง ด่ไ้ถึงถึงการปฏิบัติหน้าทีตามกฎนมางของนงลงงน ประโชชนสาธารณะแล้ ประโชชนของเอกชนประกอบกัน ท้งนี้ เทื่อทคณนระบอบประชธิปไตยไ้มีนคอง

และจะส่งผลให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงสิทธิหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่เพื่อที่จะรักษาประโยชน์ของตนเองประการนี้ กับสมมติคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการอีกประการนี้

1.3 เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

เจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ของการจัดให้มี พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มี 3 ประการ คือ

1) รับรองสิทธิได้รู้หรือได้รับทราบของประชาชน (*Right to know*) เมื่อประชาชนได้รู้ข้อมูลข่าวสารแล้ว ก็อาจนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามความต้องการเพื่อ

(1) ปกป้องประโยชน์ส่วนบุคคล

(2) ปกป้องประโยชน์สาธารณะ

(3) มีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

2) การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารสำคัญ ภายใต้อันหลักการความจำเป็นในการคุ้มครอง แบ่งเป็น 2 เรื่อง คือ

(1) การคุ้มครองความลับของทางราชการ โดยมีระเบียบกำหนดไว้แน่ชัดว่า ข้อมูลข่าวสารใดจะกำหนดชั้นความลับได้อย่างไรบ้าง

(2) การคุ้มครองประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน เช่น ความลับทางการค้าหรือในการดำเนินธุรกิจ เช่น สูตรผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีการผลิต เป็นต้น

(3) การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล มิให้มีการละเมิด ซึ่งจะกระทบต่อสิทธิประโยชน์ส่วนบุคคลและความเป็นส่วนตัว (*privacy*)

ສິດທິທົບປະຊາຊນຕາມ ກ.ຣ.ບ. ວັດຊະນະທຳ ທົບປະຊາກຳ ມີວະໄຊທ໌

ສິດທິທົບປະຊາຊນ
ຕາມ ກ.ຣ.ບ. ວັດຊະນະທຳ
ທົບປະຊາກຳ
ມີວະໄຊທ໌ ?



2. สิทธิของประชาชนตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร ของราชการ มีอะไรบ้าง?

2.1 สิทธิต้องรู้ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7

มาตรา 7 หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการ
อย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

(1) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน

(2) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน

(3) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำ
ในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

(4) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน
ระเบียบวาทะบบ แผน แผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้น
โดยสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(5) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด
ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลาย
ตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิง
ถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็นับว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้ว

ในหน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสาร
ตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อหาชนหรือจำหน่ายแจก ณ ที่ทำการของ
หน่วยงานรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร

2.2 สิทธิตรวจดูข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9

สำหรับข้อมูลข่าวสารที่กฎหมายกำหนดในหน่วยงานของรัฐ
ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ก็เช่นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 โดยไม่ต้อง
มีคำขอและไม่ต้องมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้อง ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. 2540 นั้น ประกอบด้วย

1. ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัย ตัดกล่าวนหรือผลการพิจารณา

- เป็นกรณีที่เอกชนยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้อำนาจในการออกใบอนุญาต การอนุญาต การอนุมัติที่เป็นบรรทัดฐาน
- เป็นกรณีที่เอกชนโต้แย้งคำสั่งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ไม่อนุญาต ให้นำเกณฑ์ในเรื่องนั้น ๆ มีสิทธิอุทธรณ์ไปยังผู้มีอำนาจเพื่อพิจารณา

2. นโยบายและการตีความที่ไม่เข้าข้างต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา มาตรา 7 (4)

เป็นสิ่งที่ประชาชนควรได้รับรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในทางปฏิบัติ หรือเพื่อให้อำนาจนำก่อนนโยบายแนวและทางดำเนินการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ อันเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน นโยบายและการตีความดังกล่าว ได้แก่

- 1) นโยบายพลังงานแห่งชาติ
- 2) นโยบายตำรวจแห่งชาติ
- 3) การตีความของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้น ๆ

ฯลฯ



3. แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปี ของปีที่กำลังดำเนินการ

ถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่สำคัญที่ประชาชนทั่วไปควรได้รับรู้ข้อมูล
ข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณประจำปี ตลอดจนแผนงานและโครงการต่าง ๆ
ของหน่วยงานของรัฐในการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี เพื่อให้กระบวนการ
จัดซื้อ จัดจ้างต่าง ๆ มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส ได้แก่

- 1) แผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน
- 2) แผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี
- 3) งบประมาณที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการอุดหนุนจากรัฐ
- 4) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

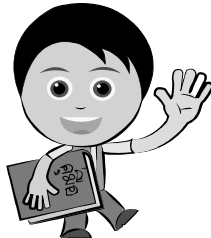
ฯลฯ

4. คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งกระทบต่อเอกชน

คู่มือหรือคำสั่งนี้มีที่มาสองทาง คือ หน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้ตรา
หรือกำหนดให้มีทางหนึ่ง และหน่วยงานอื่นเป็นผู้ตราหรือกำหนดขึ้นมีผลให้
หน่วยงานของรัฐนั้นต้องปฏิบัติตามอีกทางหนึ่ง เช่น กระทรวงมหาดไทยในฐานะ
องค์การกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นออกแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ
เป็นต้น คู่มือหรือคำสั่งดังกล่าวได้แก่

- 1) คู่มือการขออนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร
- 2) คู่มือการขออนุญาตตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
- 3) คู่มือขออนุญาตตั้งโรงแรม

ฯลฯ



5. สิ่งพิมพ์ที่อ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษา

ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 โดยเฉพาะมาตรา 7(4) ที่เผยแพร่เป็น สิ่งพิมพ์ไว้แล้ว ไม่จำเป็นต้องนำลงในราชกิจจานุเบกษาอีก เพียงแต่อ้างอิงไว้ในราชกิจจานุเบกษาว่าได้มีการพิมพ์เผยแพร่ รวมทั้งจำหน่ายแจกข้อมูล ข่าวสารดังกล่าวแล้ว และต้องจัดให้มีสิ่งพิมพ์นั้นไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ เพื่อป้องกันปัญหาในการบริหารจัดการงานลงไม่สะดวก

6. สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะผูกขาดตัดตอนหรือ สัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

1) สัญญาสัมปทาน คือ สัญญาที่รัฐอนุญาตให้เอกชนจัดทำบริการ สาธารณะ เช่น การเดินรถประจำทาง เป็นต้น หรือสัญญาให้เอกชนจัดทำ ประโยชน์เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การทำไม้ การทำเหมืองแร่ เป็นต้น

2) สัญญาผูกขาดตัดตอน คือ สัญญาที่ไม่สิทธิเอกชนกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่งได้เพียงผู้เดียว เช่น สัญญาในผลิตสุรา เป็นต้น

3) สัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ คือกิจการ ที่เป็นของรัฐแต่มีการร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำ เช่น สัญญาให้บริการ โทรทัศน์ เป็นต้น



7. มติคณะรัฐมนตรี มติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดย กฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี

มติของคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย
มีความสำคัญในการบริหารราชการ ได้แก่

- 1) มติคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
- 2) มติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร
- 3) มติคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
- 4) มติคณะกรรมการนโยบายการเงิน
- 5) มติคณะกรรมการพลังงานแห่งชาติ
- 6) มติคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

ฯลฯ

8. ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของ ราชการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
กำหนด ซึ่งขณะนี้ไม่มีอยู่ 6 ฉบับ คือ

- 1) ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐ
- 2) ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสรุปผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้าง
ในรอบเดือนของหน่วยงานของรัฐ (แบบ สทส.1)
- 3) ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
- 4) ข้อมูลข่าวสารตามเกณฑ์มาตรฐาน ความโปร่งใสและตัวชี้วัด
ความโปร่งใสของหน่วยงานของรัฐ
- 5) ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยที่ใช้งบประมาณ
- 6) ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับที่สาธารณะประโยชน์

2.3 สิทธิได้รู้ด้วยการขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 11

นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 7 หรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าถึงตรวจดูได้ตามมาตรา 9 หรือที่มีการ จัดให้ประชาชนค้นคว้าได้ตามมาตรา 26 แล้ว ประชาชนก็ยังสามารถขอข้อมูล ข่าวสารอื่น ๆ ได้โดยไม่ต้องมีส่วนใดเชื่อมโยงกับข้อมูลด้วย โดยคำขอของผู้นั้น ต้องระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อ่านแล้วเข้าใจได้ตามสมควรว่าคือ ข้อมูลข่าวสารใด ซึ่งหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอและมีข้อมูลข่าวสาร ในครอบครอง หรือควบคุมดูแลต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายใน เวลาอันสมควรซึ่งมีมติ ค.ร.ม. กำหนดว่าภายใน 15 วัน แต่ถ้าวางจำนวนมาก หรือบ่อยครั้งโดยไม่เป็นเหตุอันสมควรก็อาจได้รับข้อมูลข่าวสารเกินกำหนด นั้นได้

สำหรับข้อมูลข่าวสารของราชการใดที่มีสภาพที่อาจบอบสลายอย่าง หน่วยงานของรัฐจะขอหาเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาไว้ในสภาพ อย่างไม่อย่างใด เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดหาให้ตามคำขอ ต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ไม่ต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ แต่ถ้าเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสาร ที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ถือว่าอยู่ในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ หรือหากหน่วยงานของรัฐนั้นว่ากรณีก่อนหน้านี้ มิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงาน ของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

ขออนุญาต
ตามมาตรา 11



2.4 สิทธิศึกษาด้านคว่ำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 26

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษา หรือมีอายุครบกำหนดตามวรรคสองนับแต่วันทีเสร็จสิ้นการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น ในหน่วยงานของรัฐส่งมอบให้แก่หน่วยงานนอกหน่วยงานนั้นตามกฎหมาย หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เพื่อคัดลอกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาด้านคว่ำ กำหนดเวลาต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการตามวรรคหนึ่ง ให้แก่ตามประเภท ดังนี้

(1) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 14 (ข้อมูลที่เปิดเผยไม่ได้) เมื่อครบเจ็ดสิบห้าปี

(2) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 15 (ข้อมูลบางส่วนที่อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผย) เมื่อครบยี่สิบปี

กำหนดเวลาตามวรรคสอง อาจขยายออกไปได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการไว้เอง เพื่อประโยชน์ในการใช้สอย โดยต้องจัดเก็บและจัดให้ประชาชนได้ศึกษาด้านคว่ำตามที่ว่าจะตกลงกับหน่วยงานนอกหน่วยงานนั้นตามกฎหมาย

(2) หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการนั้นยังไม่ควรเปิดเผย โดยมีคำสั่งขยายเวลากำกับไว้เป็นการเฉพาะทาง คำสั่งการขยายเวลานั้น ให้กำหนดระยะเวลาได้ชัดแจ้ง แต่จะกำหนดเกินคราวละห้าปีไม่ได้

การตรวจสอบหรือทบทวนมิให้มีการขยายระยะเวลาไม่เปิดเผยจนเกินความจำเป็นให้ไปเป็นไปตามหลักการและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง บทบัญญัติตามมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่คณะรัฐมนตรีหรือกระเปาะบกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทำลายหรืออาจทำลายได้โดยไม่ต้องเก็บรักษา

2.5 สิทธิได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 12

ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 11 แม้ว่าข้อมูลข่าวสารที่จะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานส่วนกลางหรือส่วนสาขาของหน่วยงานแห่งนั้น หรือจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นก็ตาม ให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอให้คำแนะนำเพื่อไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นโดยเร็ว

ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น และได้ระบุห้ามการเปิดเผยไว้ตามระเบียบที่กำหนดตามมาตรา 16 ให้ส่งคำขอนั้นให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป

2.6 สิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารกรณีมีส่วนได้เสีย

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใด อาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้ที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตน มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ

ในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้ จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา 18 หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีมติวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้แล้วแต่กรณี

2.7 สิทธิร้องเรียนหน่วยงานของรัฐ

ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูในศูนย์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา 11 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่ในเหตุอันควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กพร.) เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา 17 หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 25

ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคนี้ต่อคณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มิเป็นเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาที่ทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน

2.8 สิทธิอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา 17 ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (กฉ.) ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้นโดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ

มาตรา 25 ภายใต้อำนาจมาตรา 14 และมาตรา 15 บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน และเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น จะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้นได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนา

ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น และให้นำ มาตรา 9 บรรดาสอง และบรรดาสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใด ถ้ากรณีมีเหตุอันควรเจ้านักที่ของรัฐบาลจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้

ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนส่วนใด ไม่ถูกต้องตามที่แท้จริงให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอตอบกล่าว และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่คำขอ **ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์** ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารโดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการและไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐมีเหตุคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวข้อได้

ให้บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีสิทธิดำเนินการตาม มาตรา 23 มาตรา 24 และมาตรานี้แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเจ้าของข้อมูลก็ถึงแก่กรรมแล้วได้

2.9 สิทธิได้รับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

มาตรา 23 หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลต่อไปนี้

(1) ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงพอเท่าที่ เกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐให้สำเร็จตาม วัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น

(2) พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูลโดยเฉพาะอย่างจืดในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

(3) จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาและตรวจสอบแก้ไขในถูกต้องอยู่เสมอเกี่ยวกับสิ่งดังต่อไปนี้

(ก) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้

(ข) ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

(ค) ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

(ง) วิธีการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล

(จ) วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล

(ฉ) แหล่งที่มาของข้อมูล

(4) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารบุคคลในคามรับผิดชอบในถูกต้องอยู่เสมอ

(5) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

ในกรณีที่เก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้า หรือพร้อมกับการขอข้อมูลถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลมาใช้ ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ และกรณีที่ขอข้อมูลนั้น เป็นกรณีที่อาจให้ข้อมูลได้โดยความสมัครใจหรือเป็นกรณีมีกฎหมายบังคับ หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบในกรณีที่มีการให้จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใดซึ่งจะเป็นผลให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เว้นแต่เป็นไปตามลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

มาตรา 24 หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อนหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่นโดย

ปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลก็ให้ไว้ล่วงหน้าหรือใน
ขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

(1) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนเพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจ
หน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(2) เป็นการใช้ข้อมูลตามกฎหมายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบ
ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(3) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผนหรือการสถิติ หรือ
สำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผย
ต่อไปยังผู้อื่น

(4) เป็นการนำเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยโดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่
ทำให้นิรู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด

(5) ต่อนอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
ตามมาตรา 26 วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการรักษา

(6) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อการป้องกันการค้าฝิ่นหรือไม่ปฏิบัติตาม
กฎหมาย การสืบสวนการสอบสวน หรือการฟ้องคดีไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

(7) เป็นการให้ซึ่งจำเป็น เพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต
หรือสุขภาพของบุคคล

(8) ต่อศาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มี
อำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(9) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา (3) (4) (5) (6)
(7) (8) และ (9) ไม่มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูล
ข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

โดย พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร
ส่วนบุคคลนั้น ได้กำหนดให้คนไทยทุกคนรวมถึงคนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่
ในประเทศไทยมีสิทธิได้รับความคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนโดยให้

หน่วยงานของรัฐต้องระมัดระวังในการจัดเก็บ และมีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล รวมทั้งกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิในการตรวจสอบข้อมูลสิทธิในการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร กรณีที่จัดเก็บได้ไม่ถูกต้อง

ทั้งนี้ กฎหมายยังได้กำหนดกลไกในการให้ข้อมูลคุ้มครองสิทธิของประชาชนได้ โดยให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือคำสั่งไม่แก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลแล้วแต่กรณี อันเป็นหลักประกันสิทธิของประชาชนตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารฯ ให้มีความมั่นคงเพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. ดังกล่าว

ความหมายของข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

ตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ระบุว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล ได้แก่ การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน ฯลฯ และจะต้องมีสิ่งบ่งชี้ชัดว่าข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นของบุคคลใด โดยอาจบ่งชี้เป็นชื่อ รหัส หมายเลขประจำตัวรูปถ่าย หรือสิ่งบ่งชี้อย่างอื่นก็ได้ คำว่า “บุคคล” หมายถึง บุคคลธรรมดาตามมาตรา 21 เท่านั้น ไม่รวมถึงนิติบุคคล

เหตุผลสำคัญที่ต้องคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการได้วางหลักเกณฑ์ไว้โดยเฉพาะเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล เพราะปกติคนเราจะมีความเป็นส่วนตัวในการดำรงชีวิตระดับหนึ่งที่ไม่ต้องการให้ผู้อื่นนำไปเปิดเผยต่อสาธารณะ ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่สบายใจหรือรำคาญใจ รวมทั้งเป็นเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ที่ทั้งนี้ได้รับความคุ้มครองความเป็นส่วนตัวยัง โดยหลักการ หน่วยงานของรัฐ จะนำไปเปิดเผยโดยที่เจ้าของข้อมูลไม่ยินยอมนั้นไม่ได้ ส่วนความยินยอม สามารถจัดทำไว้ล่วงหน้าหรือจะมาเป็นกรณีตามทีกฎหมายกำหนด ลักษณะของข้อมูลข่าวสาร

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่าให้หน่วยงานของรัฐสามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล โดยไม่ต้องขอความยินยอมได้ในบางกรณีตามที่กฎหมายกำหนด

สิทธิของเจ้าของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

1. สิทธิขอตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร

กรณีที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีเหตุอันควรสงสัยหรือตรวจสอบพบว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนที่หน่วยงานของรัฐรวบรวมเก็บไว้มีความ ส่วนใดที่ไม่ถูกต้องอยู่ด้วย พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการฯ นี้ ได้ให้เจ้าของ ข้อมูลมีสิทธิที่จะขอตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตนได้ เพราะกฎหมายมี เจตนารมณ์เพื่อมิให้หน่วยงานของรัฐจัดเก็บและนำข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาด ไปใช้ให้บังเกิดผลร้ายแก่บุคคล นอกจากนี้ บุคคลยังมีสิทธิขอสำเนาข้อมูล ข่าวสารนั้นได้ด้วย ถ้าข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นความลับหน่วยงานของรัฐอาจ ปฏิเสธไม่ให้ตรวจสอบได้ ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร ส่วนบุคคลที่จัดเก็บไว้ให้ตรงกับความเป็นจริงอยู่เสมอ และพยายามเก็บ ข้อมูลจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง

2. สิทธิขอแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตน

ถ้าบุคคลใดพบว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนส่วนใด ไม่ถูกต้อง ผู้นั้นมีสิทธิทำคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐแก้ไขข้อมูล ข่าวสารนั้น ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาและแจ้งผลให้ผู้นั้นทราบโดย ไม่ชักช้า

3. สิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตน

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ยอมปฏิบัติตามคำขอแก้ไข ผู้มีคำขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ซึ่งถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้วินิจฉัย เช่นใดหน่วยงานของรัฐก็ต้องปฏิบัติตาม

4. สิทธิขอให้หน่วยงานของรัฐนมางเหตุผลคำขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตนแนบไว้กับข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้

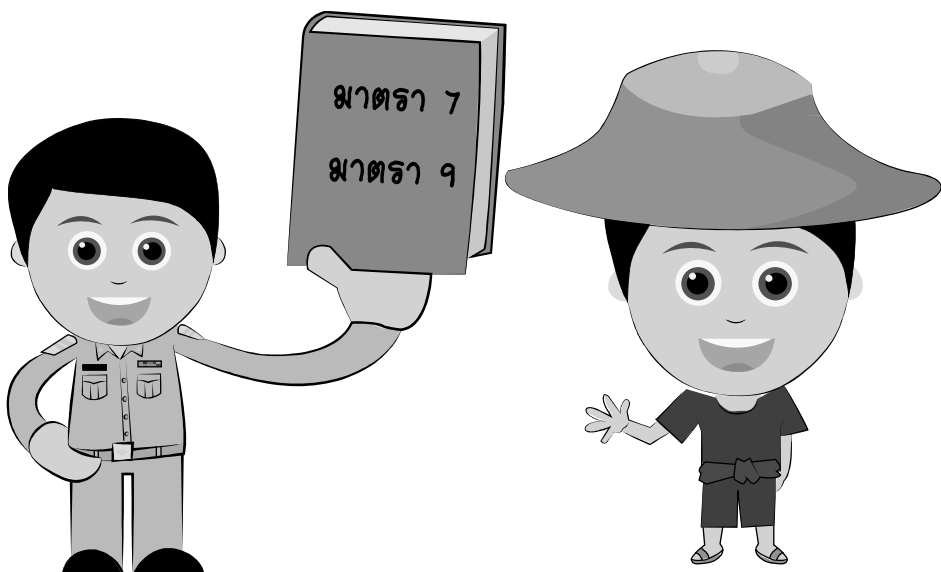
ไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์คำสั่งของหน่วยงานของรัฐหรือไม่ หรือผลการพิจารณาอุทธรณ์จะเป็นเช่นใด เจ้าของข้อมูลมีสิทธิขอให้หน่วยงานของรัฐนมางเหตุผลคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ ทั้งนี้การให้นมางเหตุผลได้ เป็นวิธีการสุดท้ายกรณีที่ผู้ขอแก้ไขไม่สามารถพิสูจน์ความถูกต้องได้ชัดเจนและหน่วยงานยืนยันว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ใครอบครองนั้น ถูกต้องสมบูรณ์แล้ว เพื่อจะเตือนให้ผู้นำข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นมาใช้ ได้ตระหนักและใช้ดุลพินิจโดยระมัดระวังว่าที่ถูกต้องเป็นเช่นใด

สำหรับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล จะทำได้ต่อเมื่อเข้าข้อกเว้นตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 24 เท่านั้น เช่น การเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนเพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ การใช้ข้อมูลตามปกติ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย ต่อรองจนมางเหตุผลแห่งชาติ เพื่อป้องกันการค้ามนุษย์หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อการป้องกันหรือระบับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐ/หน่วยงานของรัฐรวมถึงบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายในการขอข้อเท็จจริง เป็นต้น

เมื่อทราบถึงหลักการและสิทธิส่วนบุคคลที่มีอยู่แล้ว หากเกิดปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกละเมิดหรือไม่ถูกต้องก็อย่าลืมใช้สิทธิกัน ทั้งนี้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตัวเอง



ข้อมูลข่าวสารของราชการ มีประโยชน์ต่อประชาชนอย่างไร



3. ข้อมูลข่าวสารของราชการมีประโยชน์ต่อประชาชน อย่างไร?

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการมี พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ นั้น ก็คือ ประชาชนจะมีสิทธิได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของราชการ เพื่อนำข้อมูลข่าวสารนั้นมาใช้ประโยชน์ต่อผู้ที่หองเอง หรือต่อประชาชนคนอื่น

ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการทั้งประโยชน์ต่อตนเองโดยตรงและต่อส่วนรวมโดยอ้อม ดังนี้

3.1 ประโยชน์ต่อตนเองโดยตรง

เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ตัวประชาชนแต่ละคน รวมทั้งครอบครัว ญาติพี่น้อง ชุมชน หรือองค์กรที่ประชาชนคนนั้นเกี่ยวข้อง เช่น

- ได้รับความคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล คือ ข้อมูลส่วนตนของแต่ละคน เช่น บุคคลแต่ละคนมีสิทธิได้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและขอแก้ไขข้อมูลของตนเองในถูกต้อง ขณะงานของรัฐบาลจะเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต่อผู้อื่นได้ ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากบุคคลเจ้าของข้อมูล นอกจากนี้ ขณะงานของรัฐบาลต้องจัดระบบรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันการใช้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายแก่บุคคลเจ้าของข้อมูล

- ได้รับความคุ้มครองในข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น บุคคลมีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจกระทบประโยชน์ได้เสียของตนได้ บุคคลมีสิทธิขอข้อมูลข่าวสารของราชการที่จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพของตน เป็นต้น

3.2 ประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยอ้อม

นอกจากประโยชน์ต่อบุคคลแต่ละคนโดยตรงแล้ว การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือประโยชน์สาธารณะขึ้นหลายประการ และสร้างความโปร่งใสในการทำงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ

เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองและพัฒนาระบบประชาธิปไตย เช่น

- สร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ

กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความคิด ความเห็น หรือค่านิยมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานของรัฐ ให้มุ่งสู่ความเชื่อมั่นในหลักประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และหลักความโปร่งใส เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถแจ้งให้ผู้อาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มาคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลของราชการได้

- เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถช่วยเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง เพื่อพัฒนาระบบการเมืองและระบบการบริหารประเทศให้มีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น เช่น ประชาชนมีสิทธิตรวจสอบข้อมูลนโยบาย แผนงาน โครงการ และงบประมาณที่กำลังดำเนินการสัญญาสัมปทาน มติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

- พัฒนาระบบประชาธิปไตย

เมื่อสามารถสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานที่ของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองแล้ว ผลอันสำคัญที่ตามมาจะมากมายถึง การพัฒนาระบบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น โดยประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอย่างแท้จริง สามารถตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐได้ ตลอดจนมีส่วนร่วมเสนอแนะให้มีความเห็นเกี่ยวกับการทำงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐได้ด้วย





**พระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. 2540**

**ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ในไว้ ณ วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2540
เป็นปีที่ 52 ในรัชกาลปัจจุบัน**

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำ
และยินยอมของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมาไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลข่าวสาร” นามว่าความว่า สิ่งที่มีสื่อความหมายในรูปรื่องราว ข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แท้ม ราชงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพ หรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกได้ปรากฏได้

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” นามว่าความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

“หน่วยงานของรัฐ” นามว่าความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์การควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” นามว่าความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งหน่วยงานของรัฐ

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” นามว่าความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมายรหัสนหรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้เช่นลายพิมพ์นิ้วมือ ผ่านบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้นิยามความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

“คณะกรรมการ” นามวลความว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

“คนต่างด้าว” นามวลความว่า บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย และนิติบุคคลต่อไปนี้

(1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีทุนเกินครึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าว ใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ ให้ถือว่าใบหุ้นนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ

(2) สมาคมที่มีสมาชิกเกินครึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

(3) สมาคมนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าว

(4) นิติบุคคลตาม (1) (2) (3) หรือนิติบุคคลอื่นใดที่มีผู้จัดการหรือกรรมการเกินครึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

นิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง ถ้าเข้าไปเป็นผู้จัดการหรือกรรมการ สมาชิก หรือมีทุนในนิติบุคคลอื่น ให้ถือว่าผู้จัดการหรือกรรมการ หรือสมาชิก หรือเจ้าของหุ้นดังกล่าวเป็นคนต่างด้าว

มาตรา 5 ให้นายกรัฐมนตรียกเลิกการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 6 ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้นในสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และให้ดำเนินการแก่เอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา 7 หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยต่อไปในสิ่งพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

(1) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน

(2) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน

(3) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

(4) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบแบบแผน นโยบาย หรือการติดตาม ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(5) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคนี้แล้ว

ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคนี้ไว้เผยแพร่เพื่อทราบหรือจำหน่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามทีเป็นสมควร

มาตรา 8 ข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ตามมาตรา 7 (4) ถ้ายังไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา จะนำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้อ้างถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร

มาตรา 9 ภาวใ้บังคับับมาตรา 14 และมาตรา 15 หน้ะงงานของร้ฐ
ต้อบจ้ดใ้มีห้้อมูลว่าลสารของราชการอย่างน้อยด้บต้อไปน้ใ้ใ้ให้ประชชนเข้า
ตรวดจ้ดใ้ ก้บนี้ ตามล้กเกณท์และล้ธีการที่คณะกรรการก้าหนด

(1) ผลการพิจารณาหรือดำเนินาิจนั้ที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเน้ันแ่ียงและคำสั้ที่เก้ยวข้องในการการณานาิจนั้ดังกล่าว

(2) นโยบายหรือการตัดสินใจที่ไม่เข้าข้างต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา
ตามมาตรา 7 (4)

(3) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

(4) คุ้มครองหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(5) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา 7 บรรดาสอบ

(6) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(7) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎมนาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าถึงอาจได้ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 อยู่ด้วย ในลับหรือตักทอน หรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้อหรือไม่ก็ตามย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู
หอสำเนาหรือหอสำเนาที่มีดำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตาม
วรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่มีสมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของ
คณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้

ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรานี้เพียงใดให้ขึ้นอยู่กับที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 10 บทบัญญัติมาตรา 7 และมาตรา 9 ไม่กระทบถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผยด้วยวิธีการอย่างอื่น

มาตรา 11 นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าถึงได้แล้ว หรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา 26 แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามกฎหมาย ในชั้นเวลาของรัฐธรรมนูญรับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบอบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาไว้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดมาให้ตามวรรคหนึ่งไม่ต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ ผลิตซ้ำ จำแนก รวบรวม หรือจัดใหม่ขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้านหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีนี้หากไม่ใช้การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้าและเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นมาก็ได้

บทบัญญัติวรรดสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอ หากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว

ให้นำความในมาตรา 9 วรรดสอง วรรดสาม และวรรดสี่ มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรานี้ โดยอนุโลม

มาตรา 12 ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 11 แม้ข้อมูลข่าวสารที่จะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานส่วนกลาง หรือส่วนสาขาของหน่วยงานแห่งนั้น หรือจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นก็ตาม ให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอให้ดำเนินการ เพื่อไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นโดยไม่ชักช้า

ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น และได้ระบุห้ามการเปิดเผยไว้ตามระเบียบที่กำหนดตามมาตรา 16 ให้ส่งคำขอนั้นให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป

มาตรา 13 ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา 9 หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา 11 หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าหรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา 17 หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 25

ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาที่หมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน

หมวด 2

ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

มาตรา 14 ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์จะเปิดเผยมิได้จะเปิดเผยมิได้

มาตรา 15 ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(1) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(2) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการป้องกัน การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แน่ว่าที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(3) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริงหรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเห็นหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(4) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(5) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(6) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ใดมาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(7) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและ เพราะเหตุใด และให้ถือว่าการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ใช้อาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 16 เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติว่าข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผยต่อบุคคลใดได้หรือไม่ภายใต้เงื่อนไขใด และสมควรมีวิธีการอย่างไรให้รู้ในหน่วยงานของรัฐกำหนดวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

มาตรา 17 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องใช้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้ที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของตน มีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ

ในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มิได้สั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา 18 หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้แล้วแต่กรณี

มาตรา 18 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา 17 ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัย

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้นโดย
ยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ

มาตรา 19 การพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่มีคำสั่งมิให้เปิดเผย
นั้น ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาของคณะกรรมการ คณะกรรมการวินิจฉัยการ
เปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือศาลก็ได้จะต้องดำเนินการพิจารณาโดยมิให้
ข้อมูลข่าวสารนั้นเปิดเผยแก่บุคคลอื่นใดที่ไม่จำเป็นแก่การพิจารณาและใน
กรณีที่ไม่จำเป็นจะพิจารณาลับลับคู่กรณีหรือคู่ความฝ่ายใดก็ได้

มาตรา 20 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใด แม้จะเข้าข้างต้องมีความ
รับผิดชอบตามกฎหมายใดให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบหากเป็นการ
กระทำโดยสุจริตในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ข้อมูลข่าวสารตาม มาตรา 15 ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการ
โดยถูกต้องตามระเบียบตามมาตรา 16

(2) ข้อมูลข่าวสารตาม มาตรา 15 ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตามที่
กำหนดในกฎกระทรวงมีคำสั่งมิให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด
เพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ หรือชีวิต ร่างกาย
สุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ
ในการนี้จะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้น
ตามความเหมาะสมก็ได้

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐ
พ้นจากความรับผิดชอบตามกฎหมายหากจะพิงมีในกรณีดังกล่าว

หมวด 3

ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

มาตรา 21 เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ “บุคคล” นามใดหมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย และบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

มาตรา 22 สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการและหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อาจออกระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่มีให้ให้นำบทบัญญัติวรรคหนึ่ง (3) ของมาตรา 23 มาใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานดังกล่าวก็ได้

หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นที่จะกำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งนั้น ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งการเปิดเผยประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตาม มาตรา 23 วรรคหนึ่ง (3) จะเป็นอุปสรรคร้ายแรงต่อการดำเนินการของ หน่วยงานดังกล่าว

มาตรา 23 หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูล ข่าวสารส่วนบุคคลดังต่อไปนี้

(1) ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเก็บงำที่เก็บรวบรวมและ จำเป็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น

(2) พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

(3) จัดให้มีการทบทวนในราชกิจจานุเบกษา และตรวจสอบแก้ไขในกฎต้องอยู่เสมอเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

(ก) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้

(ข) ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

(ค) ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

(ง) วิธีการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล

(จ) วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล

(ฉ) แหล่งที่มาของข้อมูล

(4) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบในกฎต้องอยู่เสมอ

(5) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

ในกรณีที่เก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้าหรือพร้อมกับการขอข้อมูลถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลมาใช้ ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ และกรณีที่ขอข้อมูลนั้นเป็นกรณีที่อาจให้ข้อมูลได้โดยความสมัครใจหรือเป็นกรณีมีกฎหมายบังคับ

หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบในกรณีมีการให้จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใด ซึ่งจะเป็นผลให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เว้นแต่เป็นไปตามลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

มาตรา 24 หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่นโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลก็ได้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นก็ได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยดังต่อไปนี้

(1) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(2) เป็นการใช้อ้างอิงข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(3) ต่อนหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้วยการวางแผน หรือการสถิติ หรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(4) เป็นการให้เกียรติประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ก่อให้เกิดว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด

(5) ต่อนอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามมาตรา 26 บรรดามโนทัศน์ เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา

(6) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อการป้องกันการฉ้อโกงหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

(7) เป็นการให้ซึ่งจำเป็น เพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(8) ต่อศาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(9) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามวรรคนี้ (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (9) ไม่มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 25 ภายใต้อำนาจมาตรา 14 และมาตรา 15 บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน และเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้น ได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น และให้นำมาตรา 9 บรรดาสอง และบรรดสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใด ถ้ากรณีไม่มีเหตุอันควร
เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้

ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนส่วนใด
ไม่ถูกต้องตามที่แท้จริง ให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐ
ที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้
ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าว และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบ
โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร
ให้ตรงตามที่คำขอ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการ
เปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอม
แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ
และไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐนั้นมา
คำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องได้

ให้บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีสิทธิดำเนินการตามมาตรา 23
มาตรา 24 และมาตรานี้แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือน
ไร้ความสามารถหรือเจ้าของข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่กรรมแล้วก็ได้

หมวด 4 เอกสารประวัติศาสตร์

มาตรา 26 ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาหรือมีอายุครบกำหนดตามวรรคสอง นับแต่วันที่เสร็จสิ้นการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น ให้หน่วยงานของรัฐส่งมอบให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือนหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เพื่อคัดลอกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า

กำหนดเวลาต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการตามวรรคหนึ่งให้แยกประเภท ดังนี้

(1) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 14 เมื่อครบเจ็ดสิบห้าปี

(2) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 15 เมื่อครบยี่สิบปี

กำหนดเวลาตามวรรคสอง อาจขยายออกไปได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(3) หน่วยงานของรัฐยังจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการไว้เองเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย โดยต้องจัดเก็บและจัดให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่กำหนดกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

(4) หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารนั้นยังไม่ควรเปิดเผย โดยมีคำสั่งขยายเวลากำกับไว้เป็นการเฉพาะราย คำสั่งการขยายเวลานั้นให้กำหนดระยะเวลาไว้ด้วยแต่จะกำหนดเกินคราวละห้าปีไม่ได้

การตรวจสอบหรือทบทวนมิให้มีการขยายเวลาไม่เปิดเผยจนเกินความจำเป็น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติตามมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่คณะรัฐมนตรีหรือกระเป๋ายกกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทำลายหรืออาจทำลายได้โดยไม่ต้องเก็บรักษา

หมวด 5

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

มาตรา 27 ให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประกอบด้วยรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาพคณานั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานและผู้บริหารคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกคนหนึ่งเป็นกรรมการ

ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นเลขาธิการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขาธิการ

มาตรา 28 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) สอดส่องดูแล และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่ได้รับคำขอ

(3) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกา และการออกกฎกระทรวง หรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้

(4) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา 13

(5) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(7) ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 29 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา 27 มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

มาตรา 30 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา 27 พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีดราม่าประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องหรือไม่สุจริตต่อนักที่ หรือบ่อนความสามารถ

(4) เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 31 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดยังจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งไม่มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 32 ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้บุคคลใดมาในข้อบังคับ หรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือทนายความหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้

มาตรา 33 ในกรณีกึ่งหนึ่งผลงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลว่าละเมิดตามที่ผิดหรือไม่จะเป็นกรณีมาตรา 11 หรือมาตรา 25 ถ้าผู้มีคำขอไม่เชื่อว่า

เป็นความจริงและร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามมาตรา 13 ให้คณะกรรมการมีอำนาจเข้าดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องได้ และแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องเรียนทราบ

หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยินยอมให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของตนได้ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ก็ตาม

มาตรา 34 คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้และให้นำความในมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 6

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา 35 ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา 17 และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 25

การแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งตามสาขาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น ความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจและการคลังของประเทศ หรือการบังคับใช้กฎหมาย

มาตรา 36 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารคณะ
หนึ่งๆ ประกอบด้วยบุคคลตามความจำเป็น แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน และให้
ข้าราชการที่คณะกรรมการแต่งตั้งปฏิบัติงานหน้าที่เป็นเลขาธิการและ
ผู้ช่วยเลขาธิการ

ในกรณีพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ
แห่งใด กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งมาจาก
หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะเข้าร่วมพิจารณาด้วยไม่ได้

กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จะเป็นเลขาธิการหรือ
ผู้ช่วยเลขาธิการไม่ได้

มาตรา 37 ให้คณะกรรมการพิจารณาส่งคำอุทธรณ์ในคณะกรรมการ
วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของ
คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขาภายในเจ็ดวัน
นับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้
เป็นที่สุด และในการมีคำวินิจฉัยจะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการ
เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควร
ก็ได้

ให้นำความในมาตรา 13 วรรดสอง มาใช้บังคับแก่การพิจารณาอุทธรณ์
ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

มาตรา 38 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย
ข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขาพิจารณาและวินิจฉัยและองค์คณะในการพิจารณา
และวินิจฉัย ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 39 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 32 และ
บทกำหนดโทษที่ประกอบกับบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับคณะกรรมการ
วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

หมวด 7 บทกำหนดโทษ

มาตรา 40 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการที่สั่งตามมาตรา 32 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 41 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดตามมาตรา 20 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 42 บทบัญญัติมาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9 มิให้นำใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในขณะปฏิบัติงานของรัฐจัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งหรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงตรวจดูได้แล้วแต่กรณี ก็ยังนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจะได้กำหนด

มาตรา 43 ให้ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการยังคงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา 16 จะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น

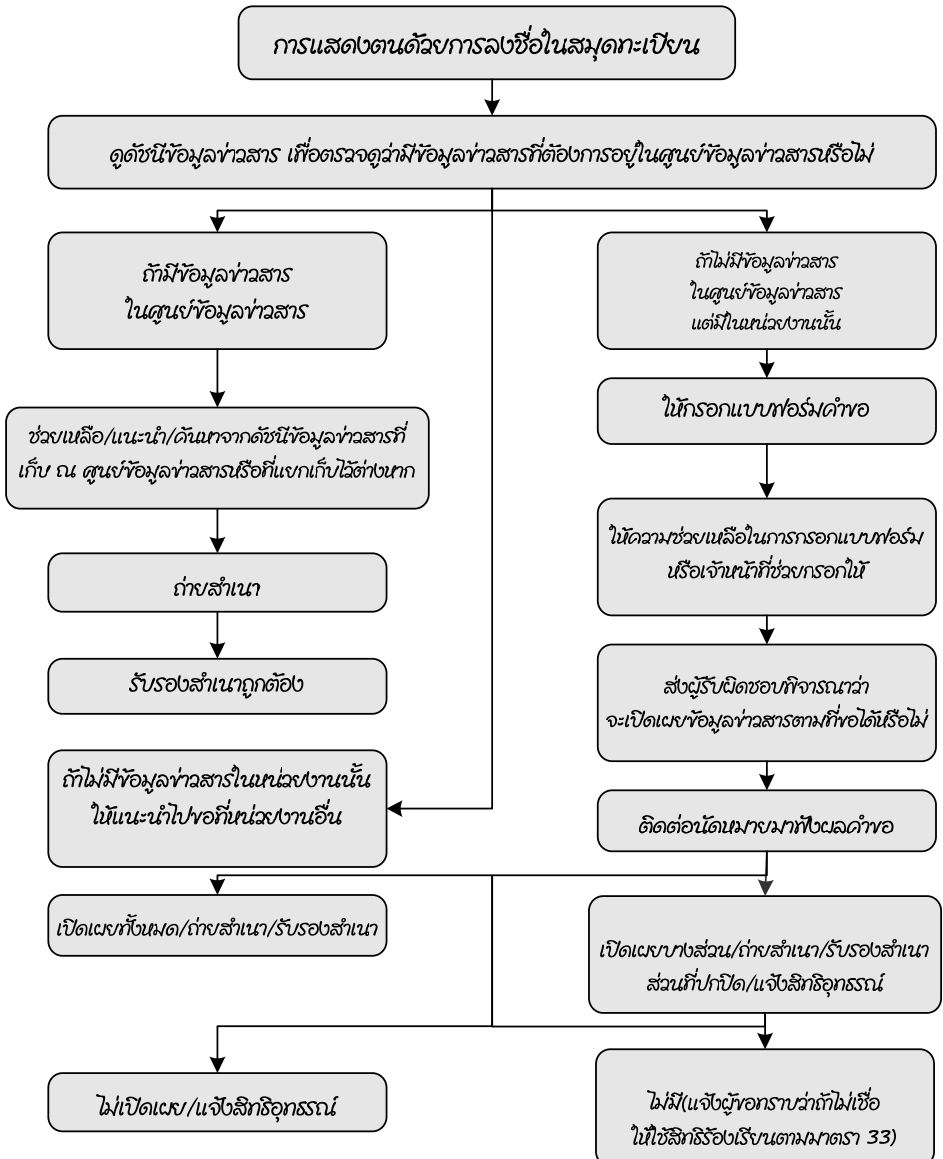
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
นายกรัฐมนตรี

นมาชนเนต :- เนตผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อกเว้น อันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะส่งผลให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้



ตัวอย่างขั้นตอนและการเขียนคำร้อง วิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ

- แผนภูมิขั้นตอนการตรวจดู/ขอข้อมูลข่าวสาร ณ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร



ทำอย่างไร?

ในกรณีนี้หน่วยงานไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร



ขั้นตอนการอุทธรณ์



หมายเหตุ : คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กอธ.)
โทร. : 02-283-4686-7

สิ้นสุดขั้นตอน

ถ้า

หน่วยงานไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ ควรทำอะไร ?

1

ประชาชนพบเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสาร

2

ยื่นคำร้องต่อ กบร.

3

กบร. ตรวจสอบข้อเท็จจริง
และให้คำแนะนำหน่วยงานปฏิบัติ
ให้ถูกต้องตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ

4

หน่วยงานแจ้งผลการดำเนินการ
ให้ผู้ร้องเรียนและ กบร. ทราบ

5

กบร.แจ้งผลการดำเนินการ
แก่ผู้ร้องเรียนทราบ

หมายเหตุ : คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กบร.)
โทร. : 02-283-4686-7

คำขอข้อมูลข่าวสาร

วันที่.....

วันที่.....

เรื่อง ขอข้อมูลข่าวสารของราชการ

เรื่อง

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง/อาชีพ.....

อยู่บ้านเลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

โทรศัพท์.....มีความประสงค์ขอข้อมูลข่าวสาร ดังต่อไปนี้

1.....

2.....

3.....

4.....

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการในตามความประสงค์ของข้าพเจ้าต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ).....ผู้ขอ

(.....)

หมายเหตุ : ผู้ขอข้อมูลข่าวสาร

1. ต้องเป็นคนไทย
2. ไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้อ
3. ไม่จำเป็นต้องบอกเหตุผล

ตัวอย่างการเขียนคำร้อง

หนังสือร้องเรียน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง ร้องเรียน.....

เรียน ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ข้าพเจ้าชื่อ.....นามสกุล.....

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....

ตำบล / แขวง.....อำเภอ / เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....อาชีพ.....

ขอร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการว่าหน่วยงานของรัฐ คือ.....

ได้กระทำการเป็นการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยมีข้อเท็จจริง ดังนี้

(1)

(2)

(3)

พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้แนบเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาแล้วแล้ว คือ เรื่อง.....

.....จำนวน.....แผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการให้ตามความประสงค์ของข้าพเจ้าต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)ผู้ร้องเรียน

(.....)

สถานที่ติดต่อ ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

อาคารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

ตัวอย่างการเขียนคำอุทธรณ์

หนังสืออุทธรณ์

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ.....

เรียน ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ข้าพเจ้าชื่อ.....ตำแหน่งอาชีพ.....

อยู่บ้านเลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

โทรศัพท์.....มีความประสงค์ขออุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ของ.....

ด้วยเมื่อวันที่.....ข้าพเจ้าได้ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. 2540 ขอเอกสารจำนวน.....รายการ จาก.....

แต่มีรายละเอียดตามสำเนาคำขอที่แนบมาพร้อมนี้ ต่อมาเมื่อวันที่.....

.....ได้มีคำสั่งปฏิเสธไม่อนุญาตให้ตรวจดู / ให้
สำเนาเอกสารดังกล่าว โดยในนั้นเหตุผลว่า.....

.....แต่มีรายละเอียดปรากฏตามสำเนา

หนังสือปฏิเสธของ.....ที่แนบมาพร้อมนี้

ข้าพเจ้าจึงขอใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ.....

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)..... ผู้อุทธรณ์

(.....)

สถานที่ติดต่อ ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

อาคารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

หนังสือ : คู่มือ สิทธิประชาชนตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ทำเนียบรัฐบาล ดุสิต กรุงเก่า 10300

โทรศัพท์ 0 2283 4686-7 โทรสาร 0 2283 4698

www.oic.go.th หรือ www.facebook.com/oicinfo

พิมพ์เมื่อ : กันยายน 2560

จำนวนที่พิมพ์ : 10,000 เล่ม

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.